Dosarul nr.21r-793/25 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana
1-25054309-02-21r-28072025 Judecător: Veniamin Chihai

D E C I Z I E
În numele Legii

17 noiembrie 2026 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru

Având în componența sa :
Președintele completului de judecată,
Judecătorul: Igor CHIROȘCA
Judecătorii: Andrei MOCANU și Adrian CLEVADA

judecând în procedură scrisă, în lipsa părților, recursul declarat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 4 - Cricova, Falcă Vitalie, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 08 iulie 2025, prin care a fost admisă plângerea condamnatului Ceapa Alexandru împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Procedura de citare fiind îndeplinită.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

c o n s t a t ă :

1. La 15.04.2025 condamnatul Ceapa Alexandru *****, a înaintat Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) o plângere, care a fost înregistrată la 18.04.2025 cu nr. 08-1-16656, împotriva administraţiei Instituţiei Penitenciare nr. 4 – Cricova, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. În motivarea plângerii, condamnatul a arătat că, începând cu 05.02.2024, este deținut în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, în condiții pe care le consideră inumane și degradante, menționând în special lipsa spațiului suficient în celulă, umiditatea excesivă, lipsa ventilației, saltele deteriorate, acces limitat la aer curat și lumină naturală, aspecte ce contravin standardelor internaționale și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Condamnatul solicită instanței să recunoască faptul detenției sale în Penitenciarul nr. 4 – Cricova drept inumană și degradantă, contrară art. 3 CEDO, să dispună aplicarea mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 473²–473⁴ CPP RM, prin reducerea duratei pedepsei privative de libertate cu 3 zile pentru fiecare 10 zile de detenție în condiții necorespunzătoare și să se dispună transmiterea răspunsului pe numele său, prin intermediul companiei „Poșta Moldovei”.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 08 iulie 2025, plângerea în parte a condamnatului Ceapa Alexandru ***** împotriva administraţiei Instituţiei Penitenciare nr. 4 – Cricova pentru perioada de timp 05.02.2024 – 27.09.2024, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a respins ca fiind inadmisibilă.

S-a admis în parte plângerea condamnatului Ceapa Alexandru ***** împotriva administraţiei Instituţiei Penitenciare nr. 4 – Cricova, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnatul Ceapa Alexandru *****, *născut la* *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, în perioada de timp 28.09.2024 – 08.07.2025, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care în total este de 283 zile. S-a rotunjit în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat pe o perioadă de 290 zile. În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de Procedură Penală RM, se reduce pedeapsa condamnatului Ceapa Alexandru *****, cu 29 zile, pentru perioada de 290 zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ceapa Alexandru ***** conform sentinței de condamnare, s-a redus cu 29 (*douăzeci și nouă*) zile.

3. Nefiind de acord cu încheierea, reprezentantul Penitenciarului nr. 4 - Cricova, Falcă Vitalie a declarat recurs în termen, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 08 iulie 2025 și respingerea plîngerii condamnatului privind aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 CPP. În motivarea recursului s-a invocat că:

- prin raportul prezentat a fost demonstrat faptul că, pe parcursul deținerii lui Ceapa Alexandru au fost respectate din toate punctele de vedere standardele de întreținere a condamnaților și nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante.

- prin urmare, condamnatul Ceapa Alexandru*,* depunând plângerea nu a făcut referire la careva condiții concrete care i-ar fi afectat drepturile și libertățile sale și nu descrie în nici un mod condițiile concrete pe care își susține afirmațiile privind detenția precară în Penitenciarul nr.4 - Cricova, iar pe de altă parte, instanța de judecată, nu a identificat careva rapoarte naționale sau internaționale care s-ar referi la condițiile precare de detenție în acest penitenciar, deși pentru perioada în care s-a deținut acesta în Penitenciarul nr.4-Cricova a dispus reducerea din termenul de pedeapsă în care s-a aflat în condiții acceptabile și nicidecum contrare art.3 *CEDO.* Or, din plângerea depusă de condamnatul Ceapa Alexandru*,* se prezumă că în cadrul condițiilor de detenție în care s-a aflat i-au fost afectate grav drepturile prevenitului și condamnatului dar fără a fi justificate de către acesta, prin probe concludente și pertinente.

- au mai invocat că, condițiile de detenție trebuie dovedite de persoana lezată, în caz contrar, judecătorul de instrucție este în imposibilitate de a aprecia versiunea condamnatului Ceapa Alexandru.

- în acest sens, se reiterează că, condamnații în instanța de judecată, în afară de plângerea propriu-zisă nu prezintă careva argumente sau contraargumente cu privire la condiții de detenție precară în instituțiile penitenciare, deși conform prevederilor art.473^2alin.(2) Cod de procedură penală *„La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, fi răspunsurile lor. alte probe relevante ”, care în calitate parte la proces, deținutul* Ceapa Alexandru sau de către avocatul care acționează în interesele acestuia în cadrul ședinței de judecată nu le-a prezentat, invocându-se Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului.

4. Cu referire la procedura de judecare a cauzei, Colegiul penal menționează că, prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) în vigoare din 22.08.2023 au fost operate modificări la art. 437-449 Cod de procedură penală.

5. Potrivit noilor modificări operate la art. 447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

6. Respectând art. 447 alin. alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cât și principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, *însă, până la data examinării recursului, în adresa instanței de recurs nu a fost depusă vreo referință asupra recursului declarat*.

7. ***Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate și cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de a respinge recursul declarat, ca fiind nefondat, reieșind din următoarele considerațiuni:***

8. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

9. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

10. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

11. Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

12. Potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală, Plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul, după caz, din care a fost eliberat. (2)

Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea.... (3) Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

13. În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. (2) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 30 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat sau prevenit în plîngere, cu menționarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului și a materialelor anexate la acesta se înmînează condamnatului sau, după caz, prevenitului care a depus plîngerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni. În termenul maxim de 3 luni nu se include termenul acordat condamnatului pentru detalierea pretenţiilor.

14. Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. (2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la

art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (5^1) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. (6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. (9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. (10) Pedeapsa redusă în condiţiile alin.(4) constituie pedeapsă efectiv executată.

15. *Din materialele cauzei, se atestă că*, prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 28.06.2022, Ceapa Alexandru ***** a fost condamnat în baza art. 201/1 alin. (1), 201/1 alin. (1), art. 287 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, hotărîre menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 31.10.2023.

16. De asemenea, prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 09.08.2022, Ceapa Alexandru a fost condamnat în baza art. 317 alin. (1) Cod penal, la 1 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, hotărîre menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 16.11.2022. Începutul termenului executării pedepsei 16.04.2022, iar sfîrșitul termenului survine la 15.04.2028.

17. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 27 septembrie 2024, în condițiile art. 473/2 – 473/4 din Codul de Procedură Penală, condamnatului Ceapa Alexandru *****, s-a dispus de a respinge plîngerea depusă de către avocatul Mîrzîncu Aurelia în interesele condamnatului Ceapa Alexandru împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, referitoare la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău pentru perioada: 18.04.2022- 20.11.2023 și Penitenciarul nr. 17 – Rezina pentru perioada: 20.11.2023 – 05.02.2024 care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca tardivă. S-a respins plîngerea depusă de către avocatul Mîrzîncu Aurelia în

interesele condamnatului Ceapa Alexandru împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, referitoare la condiţiile de detenţie în ***** în perioada *05.02.2024 - pînă în prezent(07.2025)*, care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca neîntemeiată.

18. Potrivit Raportului prezentat de către Penitenciarul nr. 4 Cricova, condamnatul Ceapa Alexandru ***** s-a aflat și se află în detenție în Penitenciarul nr. 4 Cricova în perioada de timp 05.02.2024 - prezent.

19. Reieșind din plîngerea adresată, condamnatul solicită constatarea condițiilor inumane de detenție doar pentru perioada de timp în care s-a aflat numai în privința Penitenciarului nr. 4 – Cricova, astfel că instanța de judecată va dispune examinarea cauzei în limitele solicitărilor condamnatului din plîngerea adresată.

20. Analiza materialelor cauzei denotă faptul că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din *27 septembrie 2024,* a fost respinsă o plângere analogică a avocatului Aurelia Mîrzîncu în interesele condamnatului Ceapa Alexandru ***** împotriva administraţiei Instituţiei Penitenciare nr. 4 – Cricova pentru perioada de timp 05.02.2024 –27.09.2024 (data emiterii încheierii) și corespunzător pentru aceste perioade instanța deja a soluționat această chestiune.

21. Prin urmare instanţă de fond corect a conchis că plângerea condamnatului privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 4 Cricova pentru perioada 05.02.2024–27.09.2024 urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, întrucât această chestiune a fost soluționată prin încheierea definitivă a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 27.09.2024, care beneficiază de autoritatea lucrului judecat.

22. În continuare, instanța de recurs va analiza condițiile de detenție invocate de condamnatul Ceapa Alexandru ***** în Penitenciarul nr. 4 Cricova, pentru perioada cuprinsă între 28.09.2024 și 08.07.2025, data emiterii încheierii.

16. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 64).

17. Statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

18. Ținând cont de cele expuse supra, în continuare, se va da o apreciere condițiilor de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

19. Aşadar, referitor la condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din CEDO în plângerea înaintată condamnatul a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade îndelungate de timp, în Penitenciarul 4 Cricova în condiții ce nu corespund standardelor stabilite.

20. La analiza condițiilor de cazare a condamnatului, instanța de judecată va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că: „Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”

21. În conformitate cu art. 473^4 alin. (1) Cod procedură penală, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.

22. În sensul normei citate, la caz sunt aplicabile rapoartele Comitetului pentru prevenirea torturii şi tratamentelor sau pedepselor inumane şi degradante (CPT), cât şi practica CEDO, în ceea ce priveşte condiţiile de detenţie, inclusiv în Penitenciarul nr.4 Cricova persistă condiţiile inumane și degradante invocate de condamnat.

23. Mai mult ca atât, în rapoartele sale pentru anul 2022, privind condiţiile de detenţie ca urmare a mai multor vizite la Penitenciare din Republica Moldova, Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova („Centrul pentru drepturile Omului, care de asemenea acţionează în numele Ombudsmanului”) a constatat că, problema suprapopulării instituțiilor penitenciare este încă actuală, majoritatea instituțiilor vizitate de către CpPT în anul 2022 (Penitenciarul nr. 3, Penitenciarul nr. 4, Penitenciarul nr. 13) înregistrând un număr mai mare de persoane deținute, decât locuri pe care le pot oferi penitenciarele în conformitate cu standardele CPT. Chiar dacă populația penitenciară a scăzut cu 4,88%, iar numărul persoanelor care s-au eliberat din instituțiile penitenciare este mai mare cu 12,5% decât în anul 2021 (scădere datorată, în special, Legii nr.243/2021 privind amnistia), mai multe instituții penitenciare nu au spații suficiente de detenție. Depopularea instituțiilor penitenciare necesită o abordare comprehensivă, ce ar include implementarea instrumentelor de umanizare a politicilor penale, îmbunătățirii condițiilor de detenție, precum și revizuirea modelului de executare a pedepsei închisorii, racordându-le la standardele internaționale și Regulile penitenciare europene.

24. Alături de instrumentele enumerate anterior, CpPT consideră necesară revizuirea modului de repartizare a deținuților în instituțiile penitenciare, care a observat, în cadrul vizitelor în instituțiile penitenciare ce se confruntă cu problema suprapopulării, prezența tratamentului diferențiat și repartizarea inegală în spațiile de trai, astfel, în penitenciare, există secții supraaglomerate cu condiții nesatisfăcătoare de detenție versus secții spațioase cu condiții foarte bune de trai. În Penitenciarul nr. 4, membrii CpPT au identificat situații în care, în celule de 20-30 m^2, sunt plasați 1-2 condamnați, iar la alt etaj în același metraj se deținеau peste 20 de condamnați.

25. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit. 18 ianuarie 1978, § 164; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007. § 63).

26. CEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m^2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din

13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005. § 53); puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43- 44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2006).

27. În comparație cu rapoartele anterioare ale CPT, potrivit Raportului de activitate al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) pentru anul 2018 elaborat de membrii CpPT, potrivit căruia, Penitenciarul nr. 4 Cricova face parte din instituţiile penitenciare asupra cărora Consiliul pentru Prevenirea Torturii s-a axat pentru stabilirea situaţiei în locurile de detenţie. Astfel, CpPT atrage atenţia ANP că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate sunt într-o stare deplorabilă şi ar putea fi calificate drept condiţii inumane şi degradante. CpPT observă şi anumite progrese la acest compartiment.

28. În corespundere cu recomandarea anterioară a CpPT şi urmare a vizitei Direcţiei inspecţie penitenciară ANP, cu referire la sistarea activităţii celulelor din sectorul nr.1, s-a constatat că prin ordinul directorului Penitenciarului nr.4 Cricova, Penitenciarul nr. 15 Cricova au fost realizate următoarele: conservată activitatea celulelor nr. 2, 4, 5, 6, 21, 23, 24; schimbată destinaţia celulelor nr. 1, 16, 17, 18; au fost desfăşurate ateliere de muncă în celulele nr. 3 şi nr.19, iar în celula nr. 20 - creat depozit. CpPT salută această decizie a ANP şi încurajează administraţia Penitenciarului nr.4 Cricova de a continua eforturile de îmbunătăţire a condiţiilor în acest sector. Consiliul reamintește că CPT a subliniat, că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar după numărul de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la un moment dat, dar în egală măsură şi ratele oficiale de ocupare (număr de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie inclus în acest calcul. În plus, standardul de 4 m^2 ar trebui să cuprindă celulele colective. În ceea ce priveşte celulele individuale, fiecare celulă de acest tip, care măsoară mai puţin de 6 m^2, ar trebui scoasă din uz sau lărgită. Accesul la baie al deţinuţilor este asigurat preponderent de către administraţia penitenciarelor conform graficelor stabilite, cel puţin o dată pe săptămână. Majoritatea deţinuţilor spun că vor să facă baie mai des. Aproape toţi deţinuţii se plâng că spălarea hainelor personale pentru ei este o problemă majoră, deoarece lipsesc condiţiile necesare, inclusiv pentru uscarea hainelor. CpPT atrage atenţia că în Ansamblul de reguli minime ale Naţiunilor Unite pentru tratamentul deţinuţilor (Regulile Nelson Mandela) este stipulat că deţinuţilor trebuie să fi e disponibilă igiena personală; în acest scop, ei trebuie să dispună de apă şi de articole de toaletă necesare sănătăţii şi curăţeniei lor. Aprovizionarea cu apă în unele penitenciare este dificilă. Situaţia cea mai precară a fost observată la Penitenciarul nr. 4 din Cricova. În Penitenciarul nr. 4 din Cricova apa este furnizată din fântâna arteziană a Penitenciarului nr. 4 din Cricova cu presiunea slabă (în decursul vizitei, la etajele superioare în robinete apa era sistată).

29. În toate penitenciarele, CpPT a constatat probleme ce ţine de cantitatea şi calitatea alimentaţiei. Mai mulţi deţinuţi au spus că preferă să-şi pregătească propria hrană cu produse pe care le-au primit de la familiile lor. Problemele de bază cu care se confruntă sistemul penitenciar este infrastructura învechită şi finanţarea insuficientă. Blocurile alimentare ale penitenciarelor duc lipsă de utilajul şi inventarul necesar. Prepararea hranei în majoritatea penitenciarelor se efectuează la cazane pe carburanţi solizi (lemn şi cărbune). Organizarea alimentaţiei deţinuţilor se efectuează conform Ordinului MJ nr. 512 din 12 decembrie 2007 şi HG nr. 609 din 29 mai

2006, şi Ordinului MJ RM nr.100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţionale când aprovizionarea deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă, şi a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele. CpPT constată că aceste norme nu ţin cont de diete speciale pentru deţinuţii cu afecţiuni medicale, cum ar fi diabetul zaharat, sau de convingeri (religioase sau alte) ale deţinutului.

30. Activităţi zilnice: CpPT în continuare constatată că aproape toţi deţinuţii din penitenciarele de tip izolator de urmărire penală şi deţinuţii aflaţi la regim iniţial şi regim disciplinar (în carantină) sunt supuşi unui regim, care constă într-o oră sau două ore de exerciţii în aer liber pe zi, care sunt petrecute în curţi mici. Deţinuţii petrec restul zilei închişi în celulele lor, frecvent suprapopulate. Resursele umane în domeniul medical sunt în continuă fluctuaţie şi prezintă cea mai mare provocare în vederea asigurării accesului deţinuţilor la îngrijiri de sănătate. Urmare a reorganizării sistemului penitenciar, au fost reduse funcţii medicale; condiţiile de angajare a medicilor se supun regulilor generale penitenciare şi personalul medical anterior angajat din contul funcţiilor atestate a fost concediat cu imposibilitate de reangajare; personalul medical mediu atestat (felcerii, asistenţii medicali) au fost retrogradaţi de la poziţia de ofiţer la subofiţer şi, respectiv, au pierdut în salariu; calcularea stagiului de muncă pe specialităţi înrudite doar ofiţerilor a defavorizat personalul medical mediu atestat.

31. Consiliul constată că, comparativ cu anul 2017 personalul medical în sistemul penitenciar sa micşorat ca număr şi funcţii, mai mult de 5 penitenciare sunt fără medic, iar reforma sectorială a agravat situaţia. Consiliul îşi exprimă îngrijorarea privind accesul deţinuţilor la îngrijiri medicale condiţionat de lipsa personalului şi suprasolicitarea acestuia. Mai mulţi deţinuţi au invocat că au solicitat medicul, dar nu au beneficiat de consultaţie mai mult de 7 zile. Asistenţii medicali lucrează 24 ore peste fiecare 2 zile (48 ore), fapt ce prezintă un volum exagerat de activităţi şi încălcare a prevederilor Codului muncii (72 ore minimal). Volumul exagerat de muncă şi orarul frecvent sunt factori suplimentari care au contribuit la concedierea personalului medical. Consiliul a constatat despre lipsa informării deţinuţilor privind posibilitatea şi procedura de examinare de către medicul privat, dar şi impedimente birocratice de organizare a consultării medicului din afara instituţiei (mai ales în Penitenciarul nr.13), care frecvent se soldează cu decizii arbitrare de refuz şi tergiversare în timp, costuri excesiv de mari a serviciului de escortare. Acest fapt ţine, îndeosebi, de consultaţiile medicale specializate, cum ar fi medicul neuropatolog, endocrinolog sau traumatolog - poziţii care nu sunt prevăzute în statele medicale ale sistemului penitenciar. O recomandare menţinută este elaborarea procedurilor clare de asigurare a dreptului deţinutului la examinare medicală independentă, în termen rezonabil, inclusiv în detenţie preventivă.

32. Prin urmare modificări esențiale dintre condițiile de detenție constatate de CPT în anul 2018 și 2022, referitor la condițiile invocate de condamnat, nu au survenit, iar administraţia instituţiei penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat condamnatului condiţii decente de trai în perioada aflării lui Ceapa Alexandru în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or informaţia expusă în raportul menţionat supra, nu conţine careva relatări despre asigurarea minimului necesar, care ar corespunde standardelor internaţionale ce ar exclude un tratament inuman şi/sau degradant al deţinutului,

33. La acest capitol, la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probaţiunii îi revine autorităţii în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar şi aşa „Alegaţiile despre rele tratamente contrare art. 3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare”. Deşi Curtea recunoaşte că proba de rele tratamente nu este uşor de a fi obţinută, totuşi alegaţiile trebuie să fie justificate

„dincolo de orice dubiu rezonabil” (Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121).

34. Colegiul penal menționează că, totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța de fond a considerat necesar, oportun și rezonabil de a reduce pedeapsa aplicată lui Ceapa Alexandru pentru perioada detenției acestuia în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, în perioada de timp 28.09.2024 – 08.07.2025, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care în total este de 283 zile. S-a rotunjit în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat pe o perioadă de 290 zile. În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de Procedură Penală RM, se reduce pedeapsa condamnatului Ceapa Alexandru *****, cu 29 zile, pentru perioada de 290 zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ceapa Alexandru ***** conform sentinței de condamnare, s-a redus cu 29 (*douăzeci și nouă*) zile.

35. Subsecvent, Colegiul penal reține că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar argumentele invocate în cererea de recurs precum că, în perioada deținerii petiționarului în *****, în calitate de condamnat, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante, urmează a fi respinse, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 4 – Cricova au depăşit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

36. Așadar, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea plângerii condamnatului Ceapa Alexandru privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond nu a comis careva erori, or, încheierea contestată este una justificată și motivată.

37. Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

38. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

39. În final, Colegiul penal atestă că recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 3 - Leova, nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art. 444 din Codul de procedură penală, pentru atacarea hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, cerințele înaintate nefiind motivate prin careva argumente plauzibile, fapt ce constituie temei de respingere a cererii de recurs ca fiind nefondată, cu menținerea încheierii în cauză.

40. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat, ca fiind nefondat,

reținând în acest sens că încheierea este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost constatate.

41. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru –

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul reprezentantului Penitenciarului nr. 4 - Cricova, Falcă Vitalie, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 08 iulie 2025, prin care a fost admisă în parte plângerea condamnatului Ceapa Alexandru împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și menține această încheiere fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului
Judecătorul ***Igor CHIROȘCA***

Judecătorul ***Andrei MOCANU***

Judecătorul ***Adrian CLEVADA***